

Chmelař, Vilém

[Jurovský, Anton. Psychológia osvetovej práce]

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. B, Řada filozofická.
1959, vol. 8, iss. B6, pp. 114-

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/107311>

Access Date: 16. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Miklóse Varghy a Györgye Geréba. Psychologické studium písma během léčení elektrickým šokem bylo předmětem stati Istvána Hárdiho, kde autor vysledoval v písmu nemocných po léčení elektrickým šokem dvě hlavní změny: 1. narušení rytmu koordinované ataksie a 2. návrat k primitivnímu písmu se znaky regrese. O léčení elektrickým šokem v souvislosti s výzkumem prováděným metodou Rorschachovou a elektroencefalografickou zde psala Erzsébet Moussongová-Kováčková, která dovozovala elektroencefalografickými výzkumy podporovaný původ amnesie, vyvolané elektrickým šokem. Její elektroencefalografické záznamy osvětlily i vztah zbytků paměti a aktuální percepcce. Se sociální psychologií souvisle několik studií, obírajících se vztahem mezi rodiči a dětmi a jeho vlivem na nejrůznější nervové choroby či poruchy. Souvislost dětských neuros s psychickým stavem rodičů zdůraznila ve svém článku Margit Hirschová a dětské reakce na rozvod rodičů a negativní vliv rozvodů na další duševní vývoj dětí zkoumala ve své studii Erzsébet Lántosová-Dabasová.

Thematika sborníku maďarských psychologů je ovšem daleko rozmanitější; sborník obsahuje osmatřicet studií, z nichž jsme mohli jmenovat jen ty nejvýraznější. Na závěr je připojen informativní přehled o činnosti jednotlivých maďarských psychologických ústavů a bibliografie maďarské psychologie z let 1945—1957. Z maďarských psychologických ústavů jsou zde uvedeny jen ústavy v Budapešti, a to Katedra psychologie na filosofické fakultě Eötvösovy university, Ústav pro dětskou psychologii při Maďarské akademii věd, Dětská klinika budapešťské lékařské university (tato universita má zvláštní statut nezávislý na Eötvösově universitě), Pedagogický institut a další. Z nástinu činnosti jednotlivých ústavů vyplývá, že v popředí zájmu maďarských psychologů stojí experimentální a zdravotnická psychologie, jež se mnohdy doplňují a není zapomináno ani na široké uplatnění psychologie ve výchovném procesu.

Sborník maďarských psychologů podává velmi dobrý přehled o výsledcích jejich práce ve všech hlavních odvětvích maďarské psychologie a ukazuje na úzké spojení maďarské psychologie s důležitými společenskými problémy současnosti i s péčí o duševní zdraví člověka. Českého čtenáře budou rušit snad jen časté chyby v ruských resumé; i tak však bude vděčen maďarským psychologům za tento záslužný sborník, který přináší na mnoha místech užitečné podněty i naší psychologii.

Richard Pražák

Anton Jurovský, Psychológia osvetovej práce 1958, Osveta, Martin, stran 170.

Jurovského kniha „Psychológia osvetovej práce“ je u nás prvním pokusem o souhrnné zpracování psychologických problémů osvětové práce. Autor v ní v 7 kapitolách řeší v obrysech základní psychologickou problematiku osvětové práce, při čemž se opírá především o poznatky z obecné psychologie, z psychologie výchovy, osobnosti, sociální psychologie, o vlastní průzkum a mnoholeté vlastní zkušenosti v osvětové práci.

Jurovský požaduje, aby osvětová práce se prováděla na vědeckém základě. Za cíl osvětové práce vytyčuje zlepšení kvalit lidské osobnosti. Osvětovou práci pokládá v podstatě za výchovnou práci, jež spočívá nejen ve zprostředkování různých vědomostí a způsobilostí člověka, ale i ve formování postojů, smýšlení, citění a jednání lidí se zřetel k potřebám socialistické společnosti. V osvětové práci podle Jurovského jde o kvalitativní formování lidí v jejich nitru, tedy o velmi jemné psychické procesy a je proto třeba vědecky zjistit, které psychologické podmínky a pochody umožňují takové působení.

Podstatu osvětové práce vidí Jurovský ve výchovném působení na lidi. Toto pojetí se obrátí v jeho definici osvětové práce, kterou pojímá jako cílevědomé, záměrné a plánovité působení na psychično nejčastěji již dospělého člověka v jeho volném čase s tím cílem, abychom mu pomohli stát se plnohodnotným členem socialistické společnosti. Jurovský pak podrobněji dokládá, jak se působení osvětové práce odráží v psychice člověka a jakými prostředky a zařízeními dosahujeme vytčeného cíle.

V kapitole o prostředcích osvětové práce podává i stručný nárys psychologie úspěšného osvětového pracovníka.

V posledních kapitolách analyzuje z psychologického hlediska naučné, umělecké, zábavné a praktické formy osvětové práce a načrtává psychologické základy jejich metodiky.

Práce Jurovského je zdařilý pokus o specifické zpracování psychologických problémů osvětové práce na základě současného stavu psychologického bádání. Vydání Jurovského knihy je nutno přivítat i z toho důvodu, že je hodnotným příspěvkem k budování vědecké teorie osvětové práce, jež v začátcích a jejíž vybudování je naléhavým úkolem. Až budeme mít vědeckou teorii osvětové práce, budeme se opírat při výchově nového socialistického člověka o poznané zákonitosti vytváření a přetváření osobnosti, což zvýší také účinnost osvětové práce.

Vilém Chmelař